

NUMERALUL

- 1.- Sunt numerale multiplicative toate cuvintele din seria: **a.-** îndoit, dublu, doime;
b.- înzecit, înmiit, dublu, triplu; **c.-** câte doi, înzecit, ambii.
- 2.- Sunt numerale distributive toate cuvintele din seria: **a.-** câte doi, dublu, o dată;
b.- amândoi, cinci câte cinci, triplu; **c.-** câte trei, doi câte doi, câte cinci.
- 3.- Sunt numerale fracționare cuvintele din seria: **a.-** treime, jumătate, sfert, 2 %;
b.- 5 %, câte doi, de două ori, ambii; **c.-** o dată, treime, câte cinci.
- 4.- Funcția sintactică a numeralelor din enunțul: *Amândoi au plecat la munte, luând câte două sacoșe în spate.*, sunt, în ordine:
 - a.-** amândoi = subiect/numeral fracționar + câte două = atribut adj./numeral adv.;
 - b.-** amândoi = subiect / numeral colectiv + câte două = atribut adjectival / numeral distributiv cu valoare adjectivală;
 - c.-** amândoi = c.mod / numeral colectiv + câte două = c.direct / num.multiplic.
- 5.- Seria care conține numerale colective este: **a.-** tustrei, toți patru, amândoi;
b.- jumătate, amândurora, câte trei; **c.-** câteșipatru, al doilea, tuspatru.
- 6.- Un este numeral cu valoare adjectivală în varianta:
 - a.-** *Mă obseda un singur gând.* **b.-** *Există un ce în toate lucrurile.*
 - c.-** „*Un rău nu vine niciodată singur.*”
- 7.- O este numeral cu valoare adjectivală în varianta:
 - a.-** *Doar o fată a venit la cursuri.* **b.-** *Când te-am văzut, am zbughit-o.*
 - c.-** „*O nenorocire nu vine singură*”.
- 8.- În care enunțuri o și un sunt numerale? 1.- *Am o carte foarte bună.* 2.- *Numai o situație trebuie să dau.* 3.- *Un băiat și două fete merg în excursie.* 4.- *Am așteptat un deceniu ca să văd Parisul.* 5.- *Am lovit-o cu un bulgăre.*
 - a.-** 2, 3, 4; **b.-** 1, 2, 4, 5; **c.-** 1, 5.
- 9.- În enunțurile următoare sunt numerale cu valoare pronominală: *Am auzit una grozavă. S-a trezit cu un camion în fața porții. Doi dintre colegi nu merg în excursie. Tramvaiul trei a întârziat.* **a.-** una, un, doi, trei; **b.-** doi; **c.-** trei.
- 10.- Sunt corecte formele: **a.-** al optălea, al zecelea, al o sutelea;
b.- al optulea, al zecelea, al o miilea;
c.- al optulea, al zecelea, al o mielea.
- 11.- Funcțiile sintactice ale numeralelor subliniate sunt: *A doua zi a plecat la mare și era prima pe plajă. S-a supărat pe tustrei că au venit de două ori.*
 - a.-** atribut adjectival, numeral ordinal cu valoare adjectivală+nume predicativ, numeral ordinal+c.prep., numeral colectiv+c.m., numeral adverbial.
 - b.-** c.t.,numer.cu val.subst.+sb.,num.ordinal+c.d., num.colectiv+c.t., num.adv.;
 - c.-** c.t., numeral ordinal cu valoare adjectivală + subiect, numeral ordinal + c.prep., numeral multiplicativ + c.t., numeral adverbial.
- 12.- Sunt numai numerale multiplicative în seria: **a.-** o dată, de două ori, bis.
b.- însutit, împătrit, doime, pătrime; **c.-** dublu, triplu, îndoit, întreit.
- 13.- Funcția sintactică și valoarea morfologică a cuvintelor subliniate: *Hotărârea*

lui e de două ori mai dreaptă. Colegii amândoi au plecat la țară. Amândoi au mers la bunici.

- a.- nume pred., num. adv. + subiect, num. colectiv + subiect, numeral colectiv;
- b.- c.m., num.multiplic.+atr.adj., num. fracționar cu val. adj.+subiect, num. fracționar;
- c. - c.m., numeral adverbial + atribut adjectival, numeral colectiv cu valoare adjectivală + subiect, numeral colectiv cu valoare pronominală.

14.- Funcțiile sintactice și valorile morfologice ale cuvintelor subliniate din enunțurile: Câte doi din oraș au plecat în Spania să muncească dublu pentru cei trei care trebuie să trăiască acasă. Le-am trimis amândurora scrisori.

- a. - subiect, numeral distributiv cu valoare pronominală + c.m., numeral multiplicativ + c. prep., numeral cardinal + c.i., numeral colectiv în dativ cu valoare pronominală;
- b. - subiect, numeral cardinal cu valoare substantivală + c.m., numeral colectiv + c.i., numeral cardinal + c. i., numeral colectiv cu valoare pronominală;
- c.- c.m.,num.distributiv+c.t., num. card.+c.i., num.colectiv+ c.i.,num. colectiv.

15.- Numeralesle colective; ambii, amândoi, amânduror, ambilor sunt în cazul:

- a.- toate în N.; b.- N.-Ac.- primele două și G.-D. - ultimele două; c.- toate în G.

16.- Funcțiile sintactice ale numeralelor din enunțurile: *Trei au plecat. Cei doi s-au întors repede, dar hainele celor doi sunt murdare.*

- a.- c.m., numeral cardinal cu val. adj. + subiect, numeral cardinal cu valoare subst.+atribut adj., numeral cardinal cu valoare adj.;
- b.- subiect, numeral cardinal cu valoare pronominală + subiect, numeral cardinal cu valoare pronominală + atribut, numeral cardinal cu valoare pronominală în genitiv;
- c.- primele două numeralé cardinale sunt subiecte, al treilea este c.indirect.

17.- Sunt scrise corect (și se pronunță corect) numeralarele din varianta:

- a.- 1 februarie, douazeci și una aprilie, douăzeci și doi aprilie;
- b.- întâi februarie, douăzeci și una aprilie, douăzeci și două/doi aprilie;
- c.- întâi februarie, douăzeci și unu aprilie, douăzeci și două/doi aprilie.

18.- Sunt scrise corect (și se pronunță corect) numeralarele din varianta:

- a.- al patrusprezecelea, al cinsprezecelea, al douăzeci și cincelea;
- b.- al paisprezecelea, al cincisprezecelea, al douăzeci și cincilea;
- c.- al patrusprezecelea, al cincisprezecelea, al douăzecișicincelea.

19.- Funcția sintactică a numeralelor din enunțurile: *Ei, cei zece, au ajuns studenți. Caietele sunt ale celor doi. Mașinile din fața celor doi sunt noi.*

- a.-subiect, numeral cardinal+atribut, numeral cardinal+atribut, numeral cardinal;
- b.- atr., num. card.+nume pred., num. card. + nume predicativ, numeral cardinal;
- c.- apozitie, numeral cardinal cu valoare pronominală + nume predicativ, numeral cardinal în genitiv + atribut adjectival, numeral cardinal cu valoare adjectivală precedat de locuțiunea prepozițională specifică G.

20.- Funcția sintactică, felul numeralului și cazul fiecăruia din enunțurile: *Caietele celor doi sunt curate, pentru care, colegilor, celor doi, li s-au adresat laude.*

- a.- c.indirect, numeral cardinal, D.+ c.indirect, numeral cardinal, cazul dativ;

- b.- subiect, num. cardinal, cazul nominativ+atribut, numeral cardinal, genitiv;
 c.- atribut genitival, numeral cardinal cu valoare pronominală, genitiv +
 opoziție, numeral cardinal cu valoare pronominală, dativ.
- 21.- Funcția sintactică, felul numeralului și cazul: *Efortul înzecit aduce rezultate. Muncește dublu pentru a reuși la facultate. Pe stradă mergem câte patru.*
 a.- atribut adjectival, numeral multiplicativ cu valoare adjectivală, nominativ + c.m., num. multiplic. cu valoare adverb. + c.m., num. distributiv cu val. adverb.;
 b.- atribut, num. multiplic.+atribut, numeral multiplicativ+c.m., numeral adv.;
 c.- atribut, num. multiplic. cu val. adj., acuzativ + c.m., num. multiplicativ cu val. adverbială, Ac.+c.m., numeral distributiv cu valoare adverbială, acuzativ.
- 22.- Funcția sintactică, felul numeralului și cazul din enunțurile: *Al cincilea a trecut linia de sosire. O primă consecință este neparticiparea la al doilea campionat.*
 a.- atribut, numeral ordinal cu valoare adjectivală, nominativ + atribut adjectival, numeral ordinal, Ac. + complement indirect, numeral ordinal, Ac.;
 b.- subiect, numeral ordinal cu valoare pronominală., N. + atr. adj., numeral ordinal cu valoare adj., N. + atribut adjectival, numeral ordinal cu valoare adjectivală, Ac.
 c.- subiect, num. ord. cu val. subst.,N. + atr., num. ord. cu val. subst. acuzativ.
- 23.- Se scriu și se pronunță corect următoarele numerele din varianta:
 a.- *clasa întâia, clasa doua, etajul unu;*
 b.- *clasa întâi, clasa a doua, etajul întâi;*
 c.- *clasa unu, clasa a doua, etajul prim.*
- 24.- Funcția sintactică a numeralelor din enunțurile: *Radu a venit prima dată la noi. Întâiului președinte de culoare al S. U. A. i s-au acordat onoruri deosebite.*
 a.- prima dată = c.t., numeral ord. adv.; întâiului = atr. adj., num. ordinal cu valoare adj. (preia articolul hotărât lui al substantivului postpus), cazul dativ;
 b.- complement indirect, numeral ordinal + complement indirect, numeral ord.;
 c.- c.t. format din adjectivul prima + substantivul dată; + complement indirect.
- 25.- Funcția sintactică, felul numeralului și cazul din enunțurile: *Am fost sancționat de doi dintre polițiști. Andrei s-a așezat lângă doi dintre prietenii mei. Toți trei și-au spus lucruri interesante.*
 a.- c.i., numeral cardinal, cazul acuzativ + c.loc, numeral cardinal, acuzativ + atribut adjectival, numeral cardinal, nominativ;
 b.- c.i., numeral cardinal, acuzativ + c.l., numeral cardinal, acuzativ + subiect, numeral cardinal compus din: toți + trei, cazul nominativ;
 c.- complement de agent, numeral cardinal cu valoare pronominală, acuzativ + c.loc, numeral cardinal cu valoare pronominală, acuzativ, precedat de prepoziția lângă + subiect, numeral colectiv, nominativ, valoare pronominală.
- 26.- Funcția sintactică a numeralelor din enunțurile: *Sunt prietenul amândurora. În anul 2013 voi merge la Paris. Alături am pus pachete a 30 de cărți.*
 a.- atr. adj., num. colectiv+c. timp, num.cardinal compus+c.d., num. cardinal;
 b.- atribut adjectival, numeral colectiv cu valoare pronominală, genitiv + atribut substantival în N., numeral cardinal cu valoare substantivală +

- atribut adjectival, numeral cardinal cu valoare adjectivală precedat de prepoziția a pentru genitiv;
- c.- atr. genitival, num. colectiv + c.t., num. cardinal + c. d., numeral cardinal.
- 27.- Cuvintele subliniate din enunțurile: *Am câștigat sume întreite. Am alergat treizeci de metri și am obosit.*, au funcțiile sintactice:
- a.- atr. adj., num. multipl. cu val. adj. + atribut adjectival, num. cardinal cu valoare adjectivală;
- b.- complement direct, numeral multiplicativ + c. l., numeral cardinal;
- c.- atribut, numeral cardinal + c. t., numeral cardinal compus.
- 28.- Sunt scrise corect cu cifre romane următoarele numerale: 2009, 456, 999, 2449:
- a.- MMIX, CDLVI, CMXCIX sau IM, MMCDXLIX sau MMCDIL;
- b.- 2MIX, 4CLVI, IM, 2MCDIL.
- 29.- Funcția sintactică, felul numeralului și cazul din enunțurile: *Am pierdut un sfert din salariu. Jumătate din câștig îl pun la bancă. Am văzut reduceri de 10%.*
- a.- c.m., numeral fracționar cu valoare substantivală + c. d., numeral fracționar cu valoare substantivală + atribut, numeral fracționar;
- b.- c.d., numeral fracționar cu valoare substantivală, Ac.+ c.d., numeral fracționar cu valoare substantivală, Ac.+ atribut adjectival, numeral fracționar cu valoare substantivală, Ac.;
- c.- atribut, num. fracționar, Ac+subiect, num.fracționar, N. + atribut prepoz., Ac.
- 30.- Funcția sintactică a numeralelor din enunțurile: *Venirea a doua oară în magazin mi-a creat un sentiment ciudat. Cinci este numărul casei mele.*
- a.- a doua oară = atribut adverbial, numeral ordinal adverbial; cinci = nume predicativ, numeral cardinal cu valoare pronominală (formează pred. nominal cu verbul copulativ este, iar substantivul numărul = subiect);
- b.- c.timp, numeral adverbial + subiect, numeral cardinal;
- c.- atribut adj., numeral adv. cu val. adj.+subiect, num. cardinal cu valoare subst.
- 31.- Funcția sintactică și valoarea morfologică a cuvântului subliniat din enunțul: *În clasa întâi procedam astfel: întâi citeam, apoi scriam.*
- a.- atribut adjectival, numeral adverbial + c.timp, numeral adverbial;
- b.- atribut adjectival, numeral ordinal cu valoare adjectivală+c. timp, adverb de timp;
- c.- atribut, numeral ordinal + c. timp, numeral ordinal.
- 32.- Funcția sintactică și valoarea morfologică a cuvintelor subliniate: *Primul elev a rezolvat toate grilele, al doilea a rezolvat numai o grilă, iar al treilea n-a rezolvat nici măcar o grilă.*
- a.- atribut adjectival, numeral ordinal cu valoare adjectivală + subiect, numeral ordinal cu valoare pronominală + atribut adjectival, numeral cardinal cu valoare adjectivală + subiect, numeral ordinal cu valoare pronominală + atribut adjectival, numeral cardinal cu valoare adjectivală;
- b.- atr., num. ordinal+atr., num. ordinal + art. nehot. + atr., num. ord. + art. neh.;
- c.- subiect, numeral ordinal + subiect, numeral ordinal + articol nehotărât + subiect, numeral ordinal + c. direct, pronume personal, formă neaccentuată.

- 33.- Sunt scrise corect toate numeralele din varianta:
 a.- *optăsprezece, șasesprezece, al o sută cincelea;*
 b.- *opt spre zece, șase spre zece, al o sută cincilea;*
 c.- *optsprezece, șaisprezece, al o sută cincilea.*
- 34.- Felul numeralelor subliniate și funcția sintactică din enunțurile: *Pe stradă mergem câte doi. Mersul câte doi este mai ordonat.*, sunt analizate corect, în ordine:
 a.- ambele sunt c.mod / numerale multiplicative;
 b.- c.mod/numeral distributiv+atr.adjectival/num.distrib.cu val. adjectivală;
 c.- ambele sunt c.mod / numerale distributive.
- 35.- Funcțiile sintactice ale numeralelor din enunțurile: *Ei, cei trei, au luat premiul. Casa din fața celor trei e mare. Caietele sunt ale celor trei.*, sunt, în ordine:
 a.- apozitie+ atribut adjectival+ nume predicativ în genitiv;
 b.- subiect + atribut substantival genitival + nume predicativ în genitiv;
 c.- atribut substantival în Ac.+ atribut subst. genitival + atribut subst. genitival.

Răspunsuri și explicații

- 1.- **b.**- În celelalte var., sunt și numerale: fracționare, distributive și colective.
- 2.- **c.**- Numeralele distributive se formează din adverbul *câte* + **numeralul**: *câte doi*.
- 3.- **a.**- Sunt numerale fracționare toate cuvintele din varianta indicată.
- 4.- **b.**- Numeralele subliniate sunt analizate corect în varianta indicată.
- 5.- **a.**- Numai varianta indicată conține numai numerale colective.
- 6.- **a.**- Cuvintele **un** și **o** sunt numerale cardinale în următoarele situații:
 - când sunt în combinație cu alt număr: *Un băiat citește, doi scriu.*
 - când au în față adverbele **doar**, **numai**, **măcar** sau adjectivul **singur**: *A venit doar, numai, măcar un/o singur/ă băiat/fată.*
 - când însoțesc substantive care arată timpul: *un minut, un ceas, un an, un secol* sau *o secundă, o oră, o săptămână, o lună.*
- 7.- **a.**- Vezi explicațiile de mai sus.
- 8.- **a.**- Valorile morfologice sunt:
UN: 1. - articol nehotărât: *Un băiat pleacă la munte.*
 2. - numeral cardinal cu funcția de atribut adjectival – vezi grila 6.
 3.- adjectiv pronominal nehotărât –când este în combinație cu alt pronume nehotărât: *Un băiat citește, altul scrie.*
 4. - valoare substantivală: „**Un**”este articol nehotărât.
O: 1. - articol nehotărât: *Am citit o carte.*
 2. - pronume personal, formă neaccentuată cu funcția de complement direct *Am văzut-o pe Elena.*
 3. - pronume personal, formă neaccentuată cu valoare neutră: *Am luat-o la fugă în jurul blocului.*
 4. - numeral cardinal cu funcția sint. de atribut adjectival - vezi grila 6.
 5. - adjectiv pronominal nehotărât (când este în combinație cu alt pronume nehotărât: *O fată scrie, alta citește.*)
 6. - verb aux. (formează viit. pop. în fața conjunc. *să*: *O să vin=voi veni.*

7. - interjecție: O, *ce bine îmi pare că te văd!*

8. - valoare substantivală: „O” este vocală

- 9.- **b.-** **De reținut:** Numeralul cardinal care **însoțește un substantiv** cu care se acordă în gen, număr și caz are **valoare adjectivală** și funcția sintactică de atribut adjectival (*Am auzit **una** grozavă. S-a trezit cu **un** camion în fața porții.*); numeralul cardinal care înlocuiește un substantiv, cu sens numeric, are **valoare pronominală** și are funcția sintactică a substantivului care lipsește (***Doi** dintre colegi nu merg în excursie.*); numeralul cardinal care succede un substantiv cu care nu se acordă (devenind un obiect), având genul masculin indiferent de genul substantivului sau numeralul aflat în contexte matematice, are **valoare substantivală** (*Tramvaiul **trei** a întârziat.*); numeralele **distributive, multiplicative, cardinal-adverbiale și ordinal-adverbiale** care determină un verb capătă valoare adverbială și funcția sintactică de circ. de mod sau circ. de timp.
- 10.- **c.-** Formele corecte: *al optulea, al zecelea, al mielea.*
- 11.- **a.-** Grupul de cuvinte a doua zi are împreună funcția sintactică de circ. de timp dezvoltat (arată o unitate semantică) format din substantivul zi și numeralul ordinal a doua care își păstrează funcția sintactică de atribut adjectival ; era prima = predicat nominal format din verbul copulativ + numele predicativ exprimat prin numeral ordinal; pe tustrei = compl. prepozițional exprimat prin numeral colectiv cu valoare pronominală (este complement prepozițional, nu complement direct, pentru că este cerut de verbul de gândire reflexiv, intransitiv, s-a supărat (răspunde la întrebarea pe ce?)); de două ori = c. mod /numeral adverbial.
- 12.- **c.-** Numeralul multiplicativ arată în ce proporție crește o cantitate sau o calitate: îndoit, întreit, însutit, dublu, triplu, cvadruplu etc.
- 13.- **c.-** În primul enunț, predicatul nominal este e mai dreaptă și atunci numeralul adverbial de două ori îndeplinește funcția sintactică de c. mod (*cum mai dreaptă?*). În enunțul al doilea, num.colectiv amândoi determină un subst. are valoare adjectivală și funcția de atr.adj.; în al treilea enunț, numeralul colectiv nu determină substantivul, are funcția de subiect, numeral colectiv cu valoare pronominală.
- 14.- **a.-** Numeralul distributiv câte doi are valoare pronominală și preia funcția sint. a substantivului care lipsește (subiect); numeralul multiplicativ dublu, deoarece determină un verb, capătă valoare adverbială și funcția de c. m.; numeralul cardinal pentru cei trei, precedat de articolul demonstrativ-adjectival și de prepoziție cu valoare pronominală, are funcția de c. prep.; numeralul colectiv amândurora, cu valoare pronominală, este în dativ și are funcția de complement indirect.
- 15.- **b.-** Ambii, amândoi (N.-Ac.) au la G.-D., formele amânduror / amândurora, ambilor / ambelor.
- 16.- **b.-** Vezi explicațiile de la grila 9.
- 17.- **c.-** **De reținut:** pentru exprimarea **datei** se folosesc numeralele cardinale în afară de prima zi a lunii, la care se folosește numeralul ordinal întâi (*întâi aprilie*); pentru compusele cu **unu** se folosește masculinul (douăzeci și unu aprilie), iar pentru **doi** și **compusele cu doi** se folosește femininul (două aprilie, douăsprezece aprilie, douăzeci și două aprilie), dar

DOOM 3 acceptă și masculinul.

- 18.- **b.-** Sunt corecte: al paisprezecelea, al cincisprezecelea, al douăzeci și cincilea (pentru masculin) și a douăzeci și cincea (pentru feminin).
- 19.- **c.-** cei zece = apozitie (*ei, adică cei zece*) exprimat prin numeral cardinal cu valoare pronominală; ale celor doi are funcția de nume predicativ și formează predicatul nominal împreună cu verbul copulativ *sunt*; din fața celor doi – atribut adjectival în genitiv, pronume semiindependent+numeral cardinal cu valoare adjectivală, precedat de locuțiunea prepozițională specifică genitivului *din fața*.
- 20.- **c.-** Vezi explicațiile de mai sus.
- 21.- **a.-** Vezi explicațiile de la grila 9.
- 22.- **b.-** Idem.
- 23.- **b.-** Se spune corect: clasa întâi, banca întâi, etajul întâi – dar DOOM 3 acceptă și clasa întâia etc., iar de la cifra doi în sus se spune: clasa a doua, banca a doua, etajul al doilea.
- 24.- **a.-** Vezi explicațiile de mai sus.
- 25.- **c.-** Vezi explicațiile de la grila 9 și restul. Dacă substantivul este despărțit de numeral prin prepoziție, numeralul nu-l mai determină și nu se mai acordă cu substantivul; toți trei sau tustrei = numeral colectiv.
- 26.- **b.-** *Amândurora* este atribut adjectival exprimat prin numeral colectiv cu valoare pronominală în genitiv. La fel ca și la substantivele: orașul Craiova, tanti Maria, colegul Ionescu unde substantivele proprii sunt atribute substantivale în N. și la numeralele precedate de substantive se întâmplă la fel (*anul 2013*).
- 27.- **a.-** Numeralul multiplicativ așezat lângă substantiv capătă valoare adjectivală. În al doilea enunț, treizeci de este atribut adjectival exprimat prin numeral cardinal cu valoare adjectivală.
- 28.- **a.-** Vezi scrierea cu cifre romane.
- 29.- **b.-** Vezi explicațiile de la grilele anterioare.
- 30.- **a.-** Sunt date explicații în variantă.
- 31.- **b.-** Numeralul întâi devine adverb de timp când determină un verb.
- 32.- **a.-** **De reținut:** Numeralul ordinal care **însoțește un substantiv** cu care se acordă în gen, număr și caz are **valoare adjectivală** și funcția sintactică de atribut adjectival (Primul elev a rezolvat toate grilele,...; ...numai o grilă...; ...măcar o grilă...); numeralul ordinal care înlocuiește un substantiv, cu sens numeric, are **valoare pronominală** și are funcția sintactică a substantivului care lipsește (...al doilea a rezolvat...; ... iar al treilea n-a rezolvat...); numeralul ordinal nu poate avea valoare substantivală; numeralele **ordinal-adverbiale** care determină un verb capătă valoare adverbială și funcția sintactică de circ. de mod sau circ. de timp.
- 33.- **c.-** Vezi și explicațiile de la grila 18.
- 34.- **b.-** Ambele sunt numerale distributive; primul determină un verb și are funcția de c.mod, iar al doilea determină un substantiv și are funcția de atribut.
- 35.- **a.-** Numeralele cardinale precedate de articol demonstrativ-adj. capătă valoare pronominală. Cuvintele sunt analizate corect în varianta indicată.